

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2017 m. gruodžio 22 d. *

Džiugių šv. Kalėdų ir laimingų Naujųjų metų!

Mieli buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, Laisvės kovų dalyviai, „Tremtinio“ skaitytojai,

Praeję metai parodė, kad mūsų tautos jėga slypi vienybėje. Pusę amžiaus praleidome okupuoti kaimyninės valstybės. Mus bandė palaužti, pažeminti, sunaikinti, bet ištvėrėme, išlikome, nenustojome vilties, susikibome už ranką ir paskelbėme nepriklausomybę. Nesenai vėl susivienijome, kai neleidome šmeižti ir menkinti Laisvės kovotojo vardo, ir nugalejome. Tikime, kad susitelkę atlaikysime ir kitus priešiškų jėgų bandymus mus suskaldyti, išliksime vieningi ir džiugiai pasitiksime Lietuvos nepriklausomybės 100-metį.

Ateinant metai bus jubiliejiniai ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai – minėsime ikūrimo 30-metį. Per tuos metus tikrai daug nuveikta, daug pasiekta. Bet sustoti negalime, turime ir toliau stengtis dėl skaudžios mūsų tautos istorijos atminimo įamžinimo, pilietinio ir patriotinio jaunimo ugdymo, socialinės buvusių tremtinių, politinių kalinių, Laisvės kovų dalyvių gerovės.

Artėja šv. Kalėdos – Kristaus gimimo, šviesos ir vilties šventė. Tegul šv. Kalėdų laukimas išsklaido rūpesčius ir negandas, teaplanko jūsų namus šluma ir santarvė. Naujieji metai teatneša vienybės, stiprybės, sveikatos ir naujų jėgų dirbant prasmingus darbus Tėvynės labui.

Sveikiname šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga!

LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas,
LPKTS valdyba ir pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė,
LPKTS taryba,
„Tremtinio“ redakcija

Vilniečiai paminėjo 1947–1948 metų žiemos trėmimų metines

Ketvirtosios Advento savaitės dienos jau sparčiai tırpsta. Su maloniu nerimu laukiamė Kalėdų nakties. Kas mums, tremtiniams, yra Adventas? Pats žodis „Adventas“ kilęs iš lotynų kalbos, jis reiškia atėjimą.

Persikelkime mintimis į 1947-ųjų Adventą. Žiema. Tikintys Dievu žmonės laukia Jėzaus atėjimo į pasaulį. Jau keletas metų sunkiai alsoja sovietų okupuota ir apiplėsta Lietuva. Mūsų tautiečiai, besiruošdami šiam gražiam gimtadieniu, tas keturių susikaupimui ir ramybei skirtas savaitės, nors ir sunkiomis priespaudos sąlygomis, praleidžia daugiau laiko skirdami maldai, gériems darbams, laikosi pasninko. Jie nenujaučia, kokias siaubingas Kalėdas jiems yra paruošę okupantai ir jų pakalikai, vietiniai komunistai, stribai ir kiti tautos išdavikai. Jau nuo 1947 metų gruodžio vidurio iki 1948 metų sausio pradžios keli tūkstančiai niekuo nekalti Lietuvos sūnūs ir dukros buvo ištremti Sibirian. Jų Adventą, Kalėdas, Naujuosius metus ir Tris Karaliaus Jakutijoje, Omsko, Tiumenės, Tomsko srityse paženklinio speiguose sustingusios ašaros, artimųjų mirčių dėl nepakeliamų sąlygų. Laike neištrinami skaičiai dokumentuose amžinai primins, kad didelę ištremtųjų šeimų dalį sudarė vaikai, moterys.

Jau septyniasdešimt metų sukanka nuo tų žiemos trėmimų...

Gruodžio 12 dieną Vilniaus Šv. apaštalu Pilypo ir Jokūbo dominikonų bažnyčios varpai sukvietė 1947 ir 1948 metų žiemos tremtims atminti LPKTS Vilniaus skyriaus ir Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių bendrijos narius ir jų artimuosius. Šv. Mišias lietuvių kal-

ba aukojo dominikonų vienuolyno priekoras teologijos mokslo daktaras brolis Slavomir Brzozecki OP. Po mišių bažnyčios skliautais nuvilnijo Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių mišraus choro „Laisvė“ išpildytos programos „Sibiriečių dainos“ muzika ir žodžiai. „Visada buvo viltis, kad sugrįšime į Tėvynę, sugrįšime į namus“, – tokiais žodžiais kreipėsi į mus, gausiai susirinkus, choro vadovas Gintaras Skapas, pristatydamas vieną iš kūrinių. Prasmingomis mintimis pasidalino 1947 metų tremtinė žurnalistė Irena Tumavičiūtė, ne tik savo (tada jি buvo darvaikas), bet ir mūsų likimo sesių ir brolių išgyventu skausmu. Po kartu visų mišių dalyvių sugiedoto tremtinių himno „Leiskit į Tėvynę“ choristus palydėjo dėkinimo plojimai už gražų pasirodymą.

Vedami oriai išskeltų Lietuvos tautinės, LPKTS ir LPKTB Vilniaus skyrių vėliavų, per naujai įrengtą Lukiskių aikštę iš bažnyčios atzygiavome prie paminklo sovietinės okupacijos aukoms atminti ceremonijai, kuriaj pravedė LPKTS Vilniaus skyriaus vadovas Petras Musteikis. Tylos minute, uždegtonis žvakelėmis, gedulo gėlėmis buvo pagerbtai išėjė Amžinybėn mūsų tautiečiai.

Pakvieti į Genocido aukų muziejaus konferencijų salę, dalyvavome renginyje 1947 metų gruodžio mėnesio 70-osioms trėmimų metinėms paminėti. Šio muziejaus Istorijos

skyriaus vedėja Ramunė Draučiūnaitė į susirinkusius prabilo tokiais sakniais: „Kaip gerai, kad jūs esate, nepamirštat ir žinot atminties vertę. Šiandien mes prisimename 1947 metų gruodžių vykias tremtis. Tos tremtys nuo pat sovietinės okupacijos pradžios vyko nuolat, niekada nenetrūko, todėl prisiminti reikia, net jeigu ištremtuojų skaičius sąlyginai yra statistinis ir nedidelis. Po kiekvienu tuo skaičiumi – tragiska šeimos istorija, tragiskas vaišo, moters, vyro likimas, galų gale mūsų – Lietuvių tautos likimas.“

Išsamų pranešimą, skirtą šiai liūdnai sukakčiai paminėti, parengė ir perskaitė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) Istorinių tyrimų skyriaus vyriausasis specialistas Stanislovas Buchaveckas (savaitraštyje „Tremtinys“ 2017-12-15, Nr. 47 (1261) jau yra išspausdinatas minėto istoriko pranešimo tekstas).

Publicistė Irena Tumavičiūtė, rem-

damasi prisiminimais ir nesenajai jos ištirinėtais archyviniais dokumentais, pasidalijo ižvalgomis, kokiomis nežmoniškomis sąlygomis 1947 metų gruodžių buvo vežamos prekiniais vagonais tremtinių šeimos, kaip okupantai savo dokumentuose suklastojo, iškrai-pé faktus. Ji pabrėžė, kad mes dar nesulaukėme, kol dėl tremčių ir kitų nusikaltimų bus teisiami sovietiniai nusikaltēliai – atsakingi pareigūnai, nors daugelio jų jau nebéra tarp gyvyjų.

Sio paminėjimo dalyviai vieningai pripatė pasiūlymui (rezoliucijos forma), kad LPKTS ir LPKTB oficialiai kreiptys į Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą ir kitas Lietuvos institucijas tam, kad būtų paskelbtos asmenų pavardės ir pateiktų duomenys apie kenkėjiską ar nusikalstamą veiklą:

1) tarnavusiųjų taip vadinamai „penktajai kolonai“ (SSRS), pradėtant 1930 – 1940 metais;
(keliamą į 7 psl.)

Sumuojame darbus, planuojame naujus

Gruodžio 16 dieną Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos buveinėje įvyko paskutiniai šiais metais LPKTS valdybos ir tarybos posėdžiai. Juose apžvelgti 2017-aisiais, jau besibagiančiais, metais nuveikti darbai, aptartas ateinančių – jubilieinių metų planas. 2018-aisiais minėsime ne tik Lietuvos ne-priklausomybės 100-metį, bet ir mūsų organizacijos – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos bei jos leidžiamo savaitrašcio „Tremtinys“ 30-metį.

Valdybos posėdyje

LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas aptarė organizacinius LPKTS reikalus. Jis pasidžiaugė, kad visuomenėje taryboje prie LR Seimo Laisvės kovų komisijos mūsų organizacijai atstovauja net trys asmenys, ir jų žodis svarus.

Pirmininkas kalbėjo dėl ketinimų keisti Genocido aukų muziejaus pavadinimą į Okupacijos ir Laisvės kovą. „Nors žydu tauta patyrė baisų genocidą, bet negalima neigti lietuvių tautos genocido“, – sakė G. Rutkauskas. Valdyba nutarė, kad LPKTS pozicija – nekeisti muziejaus pavadinimo.

Aktualus klausimas dėl gatvių, aikščių, paminklų pavadinimų sovietinių veikėjų vardais. Pirmininkas informavo, kad Laisvės kovų komisija kreipėsi į savivaldybes pateikti informaciją apie jų teritorijoje esančius sovietinio palikimo simbolius.

Valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė aptarė gautus raštus, atsakymus į pareiškimus ir rezoliucijas. Pasidžiaugė, kad Jungtinėse Amerikos

Valstyje įkurtas „Lietuvių fondas“ potūkstanti dolerių skyrė LPKTS ruošiamies leidiniams „Tremties vaikai. Ketvirtoji knyga“ ir „Tremties vaikai“ anglų kalba.

Nutarta, kad LPKTS 30-mečio minėjimas bus surengtas 2018 metų spalio 20 dieną VDU salėje. 30-mečiu organizuoti valdyba sudarė darbo grupę. Anot valdybos pirmininkės, šią šventę reikia minėti visus metus, reikia paruošti proginių logotipą, padėkos ir sveikinimo maketą.

Balandžio 7 dieną Kauno įgulos karininkų ramovėje įvyks LPKTS atskaitinis rinkiminis suvažiavimas. Delegatų kvota – vienas nuo 35 mokančiųjų nario mokesčių.

Posėdyje aptarta ir papildyta 2018 metų LPKTS veiklos programa. Nutarta žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“ apdovanoti Biržų filialo nari.

Kitas valdybos posėdis įvyks sausio 20 dieną.

Tarybos posėdyje

Tarybos posėdži – konferenciją „Sumuojame darbus, planuojame naujus“ vedės LPKTS pirmininkas Gvidas Rutkauskas susirinkusiuosius pakvietė tradiciškai sugiedoti Lietuvos himną ir tylos minute pagerbtį Amžinybėn iškeiliavusius tremtinius, politinius kalinius ir Laisvės kovų dalyvius.

Posėdyje viesėjės TS-LKD pirmininkas Gabrielius Landsbergis aptarė politines aktualijas. Jis apgailestavo, kad esame susiskaldę, ir tai mus silpnina. Atkreipė dėmesį į Lietuvos himno žodžius: „Vienybė telydi“, ir paragino

ieškoti to, kas mus vienija.

Seimo narys prof. Vytautas Juozapaitis teisėtautossusipriešinimo temą, dėl Lukiškių aikštės pažėrė kritikos Kultūros ministerijai, Ministriui pirmininkui.

Dr. Laurynas Kasčiūnas pasidžiaugė, kad vieną egzaminą Lietuvos gyventojai puikiai išlaikė: atlaikė puolimą prieš partizanų vadą Adolfą Ramanauską-Vanagą, žmonės susivienijo ir aiškiai išreiškė savo nuomonę.

Posėdyje netilo Lukiškių aikštės paminklo tema. Kone vienbalsiai buvo palaioma valstybės simbolio Vyčio idėja.

LPKTS pirmininkas apžvelgė nuveiktus darbus, pasidžiaugė, kad 2017 metų veiklos planas įgyvendintas, padėkojo visiems neatlygintinai dirbantiems LPKTS ir Lietuvos labui. Jis priminė, kad dar ne vėlu užsiprenumeruoti „Tremtinį“ 2018 metams, paragino stoti į LPKTS gretas naujus narius. LPKTS nariais galiapti ne tik buvę tremtinių, gimusieji tremtyje, politiniai kalinių, Laisvės kovų dalyviai, bet ir jų šeimos nariai, vaikai, vaikaičiai, taip pat visiprijaučiantys mūsų organizacijos idėjoms. Posėdžio metu į LPKTS Radviliškio filialą įstojo tremtinių sūnus, Seimo narys prof. Vytautas Juozapaitis.

Valdybos pirmininkė R. Duobaitė-Bumbulienė pasidžiaugė šių metų darbais: metų pradžioje atnaujintu patriotinių leidinių knygyneliu, neseniai baigtu LPKTS pastato remontu. Ji apgailestavo, kad šiaisiai metais sajunga negavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės paramos, todėl nemažai darbų liko be mūsų finansavimo. Tačiau gauta Socia-

Lietuvos šimtmetį pasitinkant

tas Kupčinskas ir kiti garbingi svečiai. LML Kauno skyriaus pirmininkė doc. Meilutė Asanavičienė, sveikindama visus artėjančių gražiausiu metų švenčių proga ir netrukus sulaikiant Lietuvos valstybės šimtmečio, pasidžiaugė aktyvia Moterų lygos veikla ir profesorės Onos Voverienės gražiu produktyvumu – per atkurtos nepriklausomybės metus ji parašė ir išleido

43 knygas. Linkėdama O. Voverienei ir toliau rašyti, prisakė nepamiršti tausoti sveikatos. M. Asanavičienė pristatė tris pranešėjus: dr. L. Kasčiūnai, prof. O. Voverienė ir istorijos mokytojų Ireną Eigelienę, gražiai ir išradinė kalbėjusi apie šventinius papročius. „Mūsų tautos istorija yra ant mūsų Kūčių stalo“, – teigė I. Eigelienė.

Iššūkiai Lietuvos saugumui

Kad pranešimai buvo įdomūs ir svarbūs šių dienų besirutuliojančių įvykių kontekste, rodo gausybė užduotų klausimų, ypač L. Kasčiūnui, kuris kalbėjo apie iššūkius Lietuvos saugumui. Dažniausiai į šalies saugumą žiūrime per karinę politinę grėsmių sampratą, tačiau tadien jis buvo apžvelgtas kitais aspektais.

Pasak L. Kasčiūno, šalies saugumui įtakos turi socialinė

atskirtis, nedarbas, regionų atskirtis, emigracija. Tai yra problemos, kurios propagandos tikslais naudojasi išorinės jėgos, pavyzdžiu, kaimyninė Rusija. Pagal socialinę atskirtį Lietuva yra ES dugne. Septynis kartus turtingų pajamos ir gerovė skiriasi nuo neturtingų. Vieni skurdą jaučia, kiti ne, ir tada apima stiprus neteisingumo jausmas ir nusivylimas valstybės ir demokratijos idėja apskritai. Tyrimai rodė, kad žmonės, kurie prasčiau gyvena, tuo labiau jaučia nostalgiją sovietiniams laikams. Ir tai yra nacionalinios saugumo problema. Kiek procentų yra tokiai žmoniai? L. Kasčiūnas teigia, kad manančių, jog sovietmečiu buvo gyventi geriau yra 30 procentų, 2012 metais tokiai buvo 44 procentai.

Kokia politinė prasmė? Kai ateina rinkimai, vis išlenda nauji gelbėtojai. Nemaža dalis visuomenės nusivilia valdžia ir beveik 40 procentų nežino, už ką balsuoti, todėl laukia naujų gelbėtojų ir renkasi visokius judėjimus, o ne tradicines partijas. Tai nuolatinis protestas. „Kai tu protestuoji prieš valstybės idėją, prieš demokratinę santvarą – blogai. Šitoj vietoj ir jaučiam propagandinius smūgius. Tai kad ir nu-skambėjës mūsų dizainerio komentaras apie valstybę“, – sakė Seimo narys.

Kremliaus tikslas parodyti Lietuvą kaip netikusią valstybę, nesugebančią tvarkytis šalies viduje. Tam išnaudoja nemažus emigracijos skaičius, įvykių ir istorijos įvairiausios interpretacijos, disk-

linės apsaugos ir darbo ministerijos parama vyresnio amžiaus žmogaus veiklai, Spaudos, radio ir televizijos rėmimo fondo parama „Tremtinio“ leidybai. Baigiamas Kauno rezistencijos ir tremties muziejaus eksponatų perdaivimas Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui, ruošiamasi muziejaus pastato renovacijai. Atnaujintos pastangos dėl Partizanų alėjos Kauno senosiose kapinėse įrengimo.

Valdybos pirmininkės pavaduotoja Ona Tamošaitienė informavo, kad kitas tarybos posėdis įvyks vasario 24 dieną, bus reitinguojamas tarybos narių sąrašas.

Diskusijose dalyvavęs Gintaras Vaičiūnas kalbėjo apie 20 metų rinktą medžiagą ir pagaliau sudarytą „Anykščių krašto partizanų žinyną“, kuriame – 953 to krašto Laisvės kovotojų pavardės.

Druskininkų filialo pirmininkas Gintautas Kazlauskas pasidžiaugė išleistomis trimis knygomis „Žmonių likimai okupacijų metais“ lietuvių ir rusų kalbomis. Planuojama lietuviškai išleisti visus tris tomos vienoje knygoje ir padovanoti Lietuvos mokykloms, aktyviai ieškoma rėmėjų.

Rokiškio filialo pirmininkas Algiris Kazulėnas pasidalijo Rokiškio rajono savivaldybės patirtimi dėl sovietinių paminklų nukėlimo Rokiškio rajone, kai buvo surengta gyventojų apklausa ir dauguma pasisakė už nukėlimą.

LPKTS pirmininkas Gvidas Rutkauskas visus pasveikino artėjančių šv. Kalėdų ir Naujuųjų metų proga, palinkėjo sveikatos, sėkmės ir artimųjų meilės.

Jolita NAVICKIENĖ

redituoja istorinius veikėjus. (R. Vanagaitės pavyzdys – per jos asmenybę diskredituoti partizaninį judėjimą.)

L. Kasčiūnas labai vaizdžiai apžvelgė negatyviems tikslams pasiekti galimas priemones. Propagandai skleisti sėkmingai naudojama sėsaja su simboliaka. Taip stiprinamas įvaizdis. „Žiūriame į plakatus ir matome: už politiko nugaros – jo šalies vėliava, Putinas meldžiasi, demonstruoja, kad jis krikščionis ir taip toliau, bet kiek tame yra nuoširdumo?“ – klausė pranešėjas.

Ko Rusija siekia savo propaganda Lietuvoje? Įteigtį mums, kad NATO mūsų negins, kad Lietuva netikra NATO valstybės narė, Baltijos šalys, kaip žlungančios valstybės, ir taip toliau. Pagrindiniai taikiniai Lietuvos istorija, narystė NATO, energetinis sektorius, narystė ES, Lietuvos kariuomenė, kultūra, Prezidento institucija, tautinės mažumos.

Kaip sustiprinti visuomenės atspurumą propagandai? „Kritiniomastymougydymas, informaciją tikrinti šaltiniuose, tai turėtų jau mokyklose aiškinti. Jei nepasakoseme savo istorijos, vietoj mūsų tai padarys kiti“, – sakė L. Kasčiūnas.

Į klausimą, koks paminklas turi iškilti Lukiškių aikštėje Vilniuje, L. Kasčiūnas aiškino: „Vytis sujungia tris etapus į vieną – praeitį, dabartį, ateitį, kitas projektas – kviečia džiaugtis dabar. Susiduria dvi mąstymo tradicijos. Tai yra stiprus ginčas“.

(keliamai į 7 psl.)

Prof. Ona Voverienė (kairėje)

Ivykiai, komentarai

Tėvynė prasideda šeimoje

Kartais pagalvoji – o jeigu ant sienos nekabėtų kalendorius, gal nematyti, kad laikas lekia lyg pašėlęs? Atrodytų, tik ką stebėjaisi, kaip čia galėjo nutikti, jog nepastebimai 2016-ieji priartėjo prie pabaigos? O šiandien – ką, jau 2017-ieji baigiasi? Negali būti! Deja, toks tas gyvenimas – lekia pro mus laiko genamas, nepastebimas... Nesėdi pasidžiaugti Kalėdų šventumu, o jau, žiūrėk, Velykos, Joninės... Jau tavo vaikai seniai nebe vaikai, jau jie tavo mylimiausiu anūkeliu tėvai. Menkai trumpas žmogaus gyvenimas, bet gražus ir didingas, jei žmogus jį nugyvena dorai ir prasmingai.

Nebūtina kiekvienamapti istorine asmenybe, tačiau svarbu neprarasti pilietiškumo ir patriotizmo jausmo, kuris yra geriausias mūsų tėvų, senelių ir prosenelių tikėjimo ir pasididžiavimo, jog „lietuviu esame mes gime“, pagerbimas. Deja, bet modernėjanciame pasaulyje vienos šioms mūsų tėvų puose-

lėtoms vertybėms vis mažiau. Savaime suprantama, kad kiekvienas naujas laikmetis kelia naujus reikalavimus, kiekvienna nauja karta turi ir naujus polėkius, idealus. Tačiau suspaudžia širdį, kai žiūrėdamas per valstybinę televiziją populiarą laidą pamatai, jog jauni „proto mūšio“ dalyviai negali atsakyti į klausimą, koks gyvis simbolizuoją Šventąją Trejybę arba nuotraukoje negali atpažinti poeto Justino Marcinkevičiaus. Dar liūdniai nuteikia jų neišprusimas mūsų tautos istorijoje – jaunuoliai nežinojo, koks buvo partizanų vado Jono Žemaičio slapyvardis! Tad ko paskui stebėtis, kad jauni žmonės nemato problemos Rūtos Vanagaitės kliedesiuse apie partizanus? Arba kalba, kad „arklys“ neždomus, atsibodės, kad kur kas geriau pievutė, kurioje galima drybsoti, rengti piknikelius, vedžioti šuniukus...

Nebaksnokime dėl to pirštu į mo-kyklą – patriotizmo pradmenys pir-

miausia suželia šeimose. O ką šeima? Jei Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos vadovė Milda Vainiutė nežino, koks svarbus įvykis buvo pavadinatas „bananų baliumi“, tai ko norėti iš jos kartos tévų vaikų? (Kitąmet, beje, bus 30 metų tam „baliu“.) Tiesa sakant, net įdomu pasidare – kokioje šeimoje augo būsimoji teisingumo ministrė, kaip jos šeimoje buvo sutiktas Sajūdis, paskui – atkurta Lietuvos nepriklausomybė? Jokia paslaptis, kad dalis žmonių į Sajūdį ir Atgimimą žiūrėjo priešiskai, nes tai grasino jų nomenklatūrinėms privilegijoms, šiltoms vietelėms, galimybėms „susikombinuoti“, grasino jų patogiam prisitaikėliškumui ir t.t. Jie tikrai neketino pasiaukoti Lietuvos ateities labui, pakentėti, pasipausti... Ką girdėjo namuose jų vaikai? Tikrai ne tai, ką iš savo tévų girdėjo mūsų seneliai, kuriantis nepriklausomai Lietuvių, kurios šimtmetį po poros mėnesių ketiname švesti. Štai kur šaknys

emigracijos, nuolatinio nepasitenkinimo valstybe, netikėjimo Lietuvos ateitimi! Ir pralaimėtų rinkimų bei referendumų (dėl indėlių grąžinimo, dėl Visagino AE statybų) priežastys.

2018-ieji paskelbti Lietuvos partizanų vado Adolfo Ramanauskos-Vango, Sajūdžio ir Tėvo Stanislovo metais. O kaip būtų nuostabu, kad Lietuvos nepriklausomybės šimtmečio proga būtų paskelbti ir „lietuviškos šeimos“ metai – šeimos, kurios namuose garbingoje vietoje kabo Vytis, per valstybines šventes su pasididžiavimu iškelia ma Trispalvę, per valstybei svarbius politinius renginius – rinkimus pareigingai einama ir balsuojama ne bet kaip, ne „uz artistus“, ne „uz bagotą ir gražų“, bet už politikus, darbais jau įrodžiusius valstybiškumo ir lietuviybės nuostatas. Darbštū, pilietiška, patriotiška šeima – štai kokia idėja reikalinga Lietuvių! Tebūnie tai nuoširdus mūsų visų palinkėjimas Tėvynėi šv. Kalėdų proga.

Melo kojos trumpas – kaip toli jomis nukulniuos R. Vanagaitė?

Sukelusi Lietuvoje pasipiktinimo bangą, Rūta Vanagaitė išvyko į JAV, kur, kaip matyi iš įvykių eigos, siekė išprovokuoti ir išeivijos lietuvius. Ne seniai internetinis naujienų portalas „Delfi“ rašė: „JAV nerimsta aistros dėl rašytojos Rūtos Vanagaitės pasisakymų. I „Delfi“ kreipėsis svetainės „lithuanianews.net“ redaktorius Linas Johansonas R. Vanagaitė kaltina melu ir tvirtina jokio protesto prieš ją neorganizavęs. R. Vanagaitė „Delfi“ yra saku si, kad „Linas Johansonas Klyvlende organizavo protestą“, dėl to salėje bu dėjo policija. Tai R. Vanagaitė teigė ir skaitydama paskaitą Mineapolis.“

Kad R. Vanagaitė meluoja, patvirtino ir Klyvlende gyvuojančios lietuvių bendruomenės draugijos „Viltis“ pirminkas Algirdas Vytautas Matulionis, asmeniškai dalyvavęs viename iš tokų susitikimų su R. Vanagaite. Štai ką jis rašo Klyvlendo lietuvių laikraštyje „Dirva“ (2017-12-19, Nr. 25): „S. m. gruodžio 3 d., Klyvlendo priemiestyje Byčvude, „Landmark Centre“, išvyko susitikimas su Rūta

Vanagaite, susijęs su jos parašyta knyga „Mūsiškiai“, kurioje autorė kaltina partizaną Adolfa Ramanauską Vanagą dalyvavimui žydų žudynėse, paaiškindama, kad buvo vienas šio įvykio liudininkas. Šis ižūlus ir absurdas kaltinimas Lietuvoje sukėlė audrą. Viena leidykla iš savo lentynu pašalino visas Vanagaitės knygas. Byčvudo priemiestis yra tirštai žydų apgyventas rajonas. I „Landmark Centre“ straipsnio autorui atvykus, kaip iprasta daug anksčiau, viduje jau stovėjo policininkas, ginkluotas automatiniu pistoletu. Pasiteiravus paaiškėjo, kad jis policijoje tarnauja jau 23 metus. Vėliau atvyko dar vienas jaunesnis. Ar ši „apsauga“ buvo lengėjų nurodymu, belaukiant kažkokiu „išpuoliu“? I „susipažinimą“ atvyko apie 70 asmenų, dauguma moterys ir pensininkai. Tarp jų buvo ir keletas jaunesnių, taip pat ir penki lietuvių. Vienas iš pastarųjų iš anksto pareiškė šio straipsnio autorui, kad jis yra žiniasklaidos atstovas, turi savo „komandą“ ir atvyks su vaizdo ir garso

įrangą. Kitas ten buvęs lietuvis yra gerai žinomas savo abejotina ir šešteline reputacija. Prieš renginiui prasidėdant, buvo pranešta, kad knygos autorė kalbės 40 min., o po to 15 min. bus skirta klausimams ir atsakymams. Labai nustebino ir pranešimas, kad naudoti vaizdo ir garso įrangą draudžiama. Tai buvo aiškiai cenzūrinis mostas, siekiant užkirsti kelią teisingai informacijai.

Pristačius knygos autorę, pastaroji paaiškino, kad jos knygą buvo išparduota 19 tūkstančių, kadiji labai patenkinta savo įžvalga ir patyrimu. Ji pridėjo, kad mes visi esame patyrę persekojimą, kad nė viena tauta nenori būti okupuota. Savo kalboje (autorė kalbėjo angliskai) ji priminė ir 1941 metų įvyki, bet jo giliau nenagrinėjo. Kalbėdama apie jos knygose svarstomas temas, autorė pareiškė, kad tai būtina, nes kitaip žmonės nežinotų, o vėliau dar pridūrė, kad mes (lietuvių – aut.) baiminamės ir neleidžiame prieiti prie dokumentų. Tai buvo labai miglotas, netiesioginis, iš-

sisukinėjantis teiginys. Kalbą užbai gusi, Vanagaitė atsakinėjo į klausimus. Ar jis lankėsi Izraelyje? Ar jis žino, kad Lietuvoje yra 2000 žydų? Kokia ateitis jų laukia? Straipsnio autorius nori pabrėžti, kad renginio metu (jis baigėsi 5 val. 7 min. po pietų) jokių incidentų, demonstracijų, protestų ar išpuolių nebuvo. Tačiau yra nepaneigiamas faktas, kad apie šios dienos įvykį elektroninėje erdvėje yra skleidžiama klaudinanti informacija.“

Sprendžiant iš A. V. Matulionio pasakojimo, kad tas priemiestis tankiai apgyvendintas žydų, galime manyti, jog R. Vanagaitė su talkininkais susitikimo vietą parinko ne atsitiktinę – galbūt tikėtasi išprovokuoti kokius nors lietuvių ir žydų susirkirtimus?

Kažin, kaip ilgai tėsis šios atvirai Lietuvių kenkiančios personos vožai? Gal pagaliau tai, kas gudriai maskuojama po „žodžio laisvės“ lozunge, bus įvardyta samoningu antivalstybine veikla? Propagandinio karo lauke kitaip ir negali būti.

Gintaras MARKEVIČIUS

Euro zonai stiprinti reikia veiksmingų priemonių

Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė dalyvavo Europos Vadovų Tarybos susitikime, kur buvo tariamasi, kaip sustiprinti ES atsparumą galimiems finansiniams šokams, taip pat buvo svarstomi Europos Komisijos pasiūlymai dėl euro zonos reformų.

Prezidentės teigimu, iš praėitos finansinės krizės turi būti pasimokyta. Lietuvos ir visos ES ekonomika stabiliai auga, todėl dabar pats metas ruoštis galimiems ekonominiams sunkumams ateityje.

Tarp Europos Komisijos pateiktų pasiūlymų euro zonos ateiciai – Europos valiutos fondo kūrimas, nauja euro zonos finansų ir ekonomikos ministro pareigybė, nauju finansinių instrumentų kūrimas. Pasak šalies vadovės,

papildomos priemonės, kurios padėtų greičiau reaguoti į ekonominius sunkumus, gali būti naudingos, tačiau kol kas tai tik idėjos, kurioms reikėtų detalesnės analizės ir aiškesnio turinio.

Taip pat, pasak Prezidentės, užtikrinant efektyvesnį euro zonos vystymąsi reikėtų išsvengti ES sutarčių keitimų.

Prezidentė pabrėžė, kad dabar svarbiausia visiškai išnaudoti jau turimus instrumentus ekonominiams stabiliumiui užtikrinti. Nauji postai ir institucinės dėlionės problemų neišspręs, jei valstybės nesilaikys finansinės drausmės ir nevykdys būtinų struktūrinių reformų.

Europos Komisija nuolat atkreipia Lietuvos dėmesį į aukštą pajamų nelygybę, neefektyvią socialinę ir sveikatos apsaugą, ribotus pasiekimus skatinant inovacijas, švietimo sistemos trūku-

mus. Tai – tiesioginiai įpareigojimai vyriausybei neatidėlioti būtinų reformų švietimo, darbo rinkos, sveikatos ir socialinės apsaugos srityse.

Briuselyje susirinkę Europos Sajungos šalių lyderiai sutarė dar pusei metų pratęsti ekonomines sankcijas Rusijai. Vadinamųjų sektorinių sankcijų terminas buvo numatytas iki 2018 metų sausio 31 dienos.

Europos Vadovų Tarybos posėdyje dalyvavus Prezidentė D. Grybauskaitė pabrėžė, jog dėl sankcijų Rusijai Europos Sajunga laikosi vieningos principinės pozicijos. Sankcijos bus tėsiamos tol, kol nebus pilnai įgyvendinti Minsko susitarimai ir atkurta taika Ukrainos teritorijoje.

Pasak šalies vadovės, nuo Minsko susitarimų praėjo treji metai, tačiau nė-

ra jokio postūmio juos įgyvendinant. Akivaizdu, kad Rusija net neketina jų laikytis. Iki šiol nėra pilnai įvykdytas né vienas įsipareigojimas. Toliau tėsiama agresija prieš Ukrainą, šios šalies Rytuose tebelyksta aktyvūs kariniai veiksmai.

Sankcijų pratęsimas, Prezidentės teigimu, yra aiški ES politinė ir vertinė pozicija, kad Europa smerkia Rusijos veiksmus ir netoleruos agresyvaus elgesio.

Ekominės – sektorinės sankcijos aprūpina paskolų teikimą Rusijos bankams ir įmonėms, suspenduoja programų finansavimą iš Europos investicijų banko, įveda ginklų embargą, draudžia pažangų technologijų naftos sektoriuje eksportą.

Prezidentės spaudos tarnyba

Istorija be „baltų dėmių“ Simno lenkų „komitetas“ 1919 metais

1919 metų pradžioje Pietų Suvalkijoje lenkai pradėjo aktyvinti savo veiklą. Remiami turtingų vietinių dvarininkų bei Varšuvos valdžios, jie įsigijo ginklų ir kitos karinės amunicijos. 1919 metų sausio pirmoje pusėje vyriausiasis Lenkijos POV komendantas A. Kocas paskyrė karininką A. Rudnickį Suvalkų ir Kauko POV apygardų vadovu. A. Kocas aprūpino A. Rudnickį lėšomis, instrukcijomis, slaptais leidiniais, instruktoriais. Padirbėjės pusantro mėnesio, A. Rudnickis gyresi Suvalkų apygardoje suorganizavęs daugiau kaip 1200 partizanų. A. Rudnickis lenkiškomis skelbė ne tik Lazdijų, Kalvarijos, Seirijų, bet ir Simno apylinkes.

1919 metų gegužės–birželio mėnesiais lietuvių – lenkų santykiai tapo labai įtempti, nes artėjant vokiečių išskraustymo iš Suvalkijos terminui, turėjo būti sprendžiamas klausimas, kam atiteks šis kraštas – lietuviams ar lenkams. Lietuvių politinė padėtį Pietų Suvalkijoje pagerino tai, jog pagal 1919 metų birželio 18 dieną nustatyta demarkacijos linija Lietuvos pusėje buvo palikta beveik visa Suvalkija, išskyrus pietinę Augustavo apskrities dalį su pačiu Augustavu.

Lenkams pavykus paveikti prancūzų maršalą F. Fochą, liepos 18 dieną buvo nustatyta nauja, lenkams palanki demarkacijos linija. Ja remiantis, Suvalkų ir Seinų apskritys buvo priskirtos Lenkijai.

Lenkai ir tuo nesitenkino. Jiems rūpejė okupuoti visą Lietuvą ar bent atplėsti nuo jos daugiau žemų už F. Focho demarkacijos linijos. 1919 metų rugpjūčio 12 dieną Suvalkų mieste suorganizavo Suvalkijos lenkų suvažiavimą, kuriame dalyvavo dvarininkai ne tik iš Pietų Suvalkijos, bet ir iš Kalvarijos, Vilkaviškio bei Marijampolės apskričių. Suvažiavimo rezoliucijoje buvo pareikšta, kad naujoji F. Focho demarkacijos linija netenkina lenkų interesų, kad lietuvių valdžios priespauda galinti sukelti lenkų gyventojų sukilimą ir kad „lenkų kariuomenei užėmus Lietuvą, galima bus išspręsti painią lenkų-lietuvių problemą.“

Suvalkų POV apygardos vadovybė, vykdymada 1919 metų rugpjūčio 12 dienos Suvalkijos dvarininkų suvažiavimo deklaraciją, nutarė šio mėnesio

naktį iš 22 į 23-iosios sukilti prieš lietuvius, išstumti juos už demarkacijos linijos, po to užimti sritį iki pat Simno miestelio, Alytaus apskrityje. Sukilėliams turėjo padėti ginklais reguliarai Lenkijos kariuomenė. Per pirmąją naktį buvo numatyta užimti Seirijus, Lazdijus, Didžiulius, ezerų liniją tarp Gibų ir Želvos, Kapčiamiestį, Šadžiūnus, o rugpjūčio 24 dieną auštant – Seinus ir Krasnapoli. Sukilėlių partizanų būrius sudarė sulenkėję, tautiškai nesusipratę, lenkų sukurstytį dvarų darbininkai ir smulkūs ūkininkai, negalejė pragyventi išsavo žemės ir dirbę dvaruose.

1919 metų rugpjūčio 22 dieną lenkų partizanai (apie 300 žmonių, ginkluoti kulkosvaidžiais) puolė Seinus, bet miesto įgula, vadovaujama komendantu Stasio Asevičiaus, puolimą atrėmė. Atsipeikėjė po nesėkmingo puolimo, lenkų partizanai, gavę iš Lenkijos kariuomenės paramos, rugpjūčio 23 dieną 4 valandą ryto vėl puolė Seinus. Atakaklus mūšis tęsėsi iki 6 valandų. Seinų gynėjai lietuvių, matydami, kad miestas supamas iš pietų ir šiaurės, tvarkingai atsitraukė Lazdijų link.

Besitraukdami į Lazdijus, Seinų komendantūros kariai sužinojo, kad šis miestas sukilusių „peoviakų“ jau užimtas, lietuvių milicija nuginkluota, o svarbesni darbuotojai bei veikėjai areštuoti. Karininko Stasio Asevičiaus vadovaujami Seinų komendantūros kariai puolė „sukilėlius“ ir, remiami lietuvių partizanų, po dvių valandų kovos juos iš Lazdijų išvaikė.

Daugelis Simno miestelio gyventojų save laikė lenkais. Jie gana atvirai šūkiaudavo, kad eisių mušti lietuvių. I tai lietuvių juos pašiepdavo: „Tau bepigū, kad nereikės tolieseiti, parėjės namo, rasi ant krosnies lietuvių savo tévą ir galési jį lupti.“ 1918 metais į Lenkijos kariuomenę iš Simno įstojo Kostas Dabulevičius, Jurgis Vaiciūlionis, Petras Stankevičius, S. Matukaitis, V. Šreiberis, Bujanauskas, Petras Matukynas, J. Matukynas, J. Misevičius, N. Misevičius ir A. Jankauskas.

Lenkai ne tik troškimais, bet ir darbais rodė, kad jų tévynė – Lenkija ir kad jie ne tik patys nori priklausyti, bet perversmo keliu ir Lietuvą prie Lenkijos prijungti.

(keliamas į 7 psl.)

Simnas
Simno aikštė, apie 1920 metus

Padėka

Dėkojame knygos „Tremties vaikai“ ketvirtuo tomo leidybai paaukojusiems:

LPKTS Kėdainių filialui – 50 eurų,

Onai Kuprienei – 50 eurų,

Juozui Maldučiui – 30 eurų,

Juliui Lukui – 30 eurų;

ir knygos „Vaikystė Sibiro toliuose“ leidybai paaukojusiam:

Juliui Lukui – 20 eurų.

LPKTS valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Pabūkime visi kartu

LPKTS Klaipėdos rajono filialas organizavo renginį „Pabūkime visi kartu“, skirtą Lietuvos nepriklausomybės 100-mečiui.

Renginys prasidėjo šv. Mišiomis Gargždų bažnyčioje. Gargždų senajame parke prie kryžiaus Tautos skausmu atminti, Laugalių ir Gargždų kapinėse prie partizanų, gen. Jono Žemaičio tévų, negrūžusiems paminklų degė atminimo žvakutės.

Gargždų kultūros centre vyko popietė, kurią eilėmis „Pabūkime kartu...“ pradėjo pedagogė, tremtinė Šarūnos atžala Verutė Nekrevičiūtė.

Tremtiniams nuoširdžius sveikinimus išsakė renginyje dalyvavęs rajono meras Vaclovas Dačkauskas, vicemerė Rūta Cirtautaitė, LPKTS Klaipėdos apskrities koordinatorius Jurgis Andziulaitis.

LPKTS Klaipėdos rajono filialo valdybos pirmininkas Jonas Šatkus pasi-

Kviečiame paremti Druskininkų filialo iniciatyvą

Noriu nuoširdžiai padėkoti kolegai Mindaugui Babonui už labai emocingą ir nuoširdų kreipimąsi į gruodžio 16 dieną vykusio LPKTS tarybos posėdžio dalyvius, kviečiantį paremti buvusių Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejaus kūrėjų, puoselėtojų ir veiklos organizatorių iniciatyvą išleisti ir Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šimtmecio proga padovanotivisoms Lietuvos mokykloms knygą „Žmonių likimai okupacijų metais“.

Knygoje sudėti trumpo turinio literatūrinio pobūdžio buvusių tremtinijų ir politinių kalinių penkiolikos prisiminimų tekstai – įvairūs pasakojimai apie tremtį, lagerius, ginkluotą ir neginkluotą tautos pasipriešinimą okupacijai, kuriame dalyvavo ir mokyklinio amžiaus jaunimas. Knygoje daug įdomių epizodų, ji gausiai iliustruota nuotraukomis.

džiaugė filialo veikla, padėkojo visiems, kurie aktyviai dalyvauja, puoselėja pilietiškumą ir meilę Tėvynei.

Giuntadienio proga buvo pasveikinti vicemerė R. Cirtautaitė, kanauninkas Jonas Paulauskas, jubiliejų atšventęs buvęs tremtinys Stasys Kuprelis, Jurgis Andziulaitis. LPKTS padėkos raštais apdovanoti: Genutę Anužienę, Danutę Gedminienę, Anastaziją Jurgaitienę. 3-iojo laipsnio LPKTS žymeniu „Užnuopelnus Lietuvai“ – Verutę Nekrevičiūtę. Vaclovui Sakalauskui už nepakartojamą akmirkų įamžinimą padėkojo vicemerė, ištekdama albumą apie Lietuvą. „Mūsų tautai istorijos eigoje teko išgyventi daug didingų, bet ir daug sunkių valandų“, – sakė Verutė. Ji priminė skaudžius tremties istorijos faktus. Tylos minute buvo pagerbtai išėjusieji į Amžinybę.

Pristatydama „Misija Sibiras 17“ dalyvį Aurimą Rapalių renginio vedėja teigė, kad tautos istorija išliks gyva, jei ją puoselės jaunimas.

Savo kūrybos eilėraštį, skirtą tremtiniams, perskaitė gargždiškis Antanas Jucys.

Popietės dalyviamas koncertavo buvusių tremtinijų choras „Atminties aidai“ ir kapela „Bijolaičiai“ iš Šilalės rajono.

Emilia UKTVERIENĖ

Norintieji paaukoti pinigus turėtų pervesti į LPKTS Druskininkų filialo sąskaitą Nr. LT42 7300 0100 0222 3413 Swedbank banke, įmonės kodas 300069483.

Visus, iki knygos išleidimo perivedusius pinigus į paskelbtą sąskaitą, numatome įrašyti knygoje į garbingą remėjų sąrašą, o ją išleidus, kiekvienam filialui ar fiziniams asmenims padovanome po vieną knygą. LPKTS Druskininkų filialas eiliniame tarybos posėdyje vasario 24 dieną pateiks ataskaitą už panaudotas aukas.

Jei visi kartu vieningai išgvendintume šią iniciatyvą, tai būtų neabejotinai prasminga dovana labai svarbios mūsų tautai sukakties proga. Perduokime jaunimui išsaugotą istorinę atmintį, ugdančią jo pilietiškumą ir patriotiškumą.

Gintautas KAZLAUSKAS,
Druskininkų filialo pirmininkas

Partizano sesuo Levutė

2017-ųjų gruodis. Trumpos ir pa- niurė dienos, ilgi ir tamsūs vakarai. Daugeliui vyresnio amžiaus žmonių at- mintyje atgyja gražūs ir liūdnai prabėgu- sio gyvenimo prisiminimai.

Molėtų rajone Alantos kaimė gražiai sutvarkytoje sodyboje gyvena 86 metų Leonora Kuktaitė-Gelažauskienė. Ji puikiai prisimena pokario įvykius.

„Mano tėtis Bronislovas Kukta, gi- mės 1889 metais, gyveno Kuktiškių kai- me, Alantos valsčiuje. Su žmona Vale- rija augino 9 vaikus. 1945 metų sausio 27 dieną sovietų okupantai suėmė tévelį dėl to, kad turėjo 36 hektarus žemės ir labai daug dirbo savo ūkyje, stengėsi aprūpinti, mokyti savo vaikus. Nuteistas 15 metų lagerio ir 3 metams tremties. Kalėjo Vorkutos ir kituose lageriuose. Sunkiai dirbo, badavo, tačiau išliko gy- vas. 1945 metų balandį sugrižo vos gy- vas į Lietuvą. Svérė 30 kilogramų.

1945 metų balandžio 10 dieną mane, vos išėjusią iš mokyklos, sugriebė stribo Isako rankos ir nutempė į turgo aikštę. Ten gulėjo nušauti Alantos ir Skie-

monių valsčiaus partizanai. Stribas šau- kė: „Žiūrėk, ar čia tavo brolis banditas Leonas guli?! Sakyk, ar šis tavo brolis?“

Mačiau savo brolio išdarkytą kūną, ant krūtinės jam buvo padėta maldaknygė. Tačiau nieko nesakiau, tik pasi- muisciau ir ištinkau iš stribo rankų. Drebėdama iš baimės, verkdama parbėgau penkis kilometrus į namus, pasakoju mamai, ką mačiau. Mama jau žinojo apie sūnaus mirtį, tik šiukštū, negalėjo prisipažinti, pamatyti, krikščioniškai palaidoti savo sūnų.

BROLIO LEONO KUKTOS IR KITŲ PARTI- ZANŲ, GULINČIŲ ANT „BRUKO“, VAIZDAS TRY- LIKAMETEI IŠLIKO VISAM GYVENIMUI.

Leonas gimė 1927 metų balandžio 10 dieną. Jam dar nereikėjo eiti į sovietinę kariuomenę, tačiau kažko nejtiko Alantos valsčiaus pirminkui A. Navikui ir buvo paimtas Tarnavo Baltarusijoje kartu su Puodžiūnu iš Gargalų kaimo. Abu pabėgo iš kariuomenės ir miškais nak- timis traukė į Lietuvą. Suplyšusiais drabu- žiais, batais, apniktas parazitų, gimtinę pasiekė per keturias savaites.

Sugrižęs slėpēsi miške, žemineje, kar- tu su partizanais Boleslovu Burbiliu ir Juozapu Ažubaliu. Kartą, neatsargiai iš- lipusius iš slėptuvės, pastebėjo miško ei- gulys ir pranešė Alantos saugumiečiams. Netikėtai apsuptyti vyrai žuvo. Sužeistas Leonas dar bandė bėgti, tačiau buvo su- imtas ir užmuštas šautuvų buožėmis. Po paros išniekintus partizanų kūnus pa- laidojo Kazlų kaimo smėlyne. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, partizanų palaikai buvo perlaidoti į Alantos kai- pines, pastatytas paminklas.

Netrukus motina Valerija Kuktie- né, sūnus Steponas (g. 1925 m.), Jonas (g. 1939 m.), dukterys Angelė (g. 1930 m.), Marytė (g. 1938 m.) buvo ištremti į Sibirą. Trémimo metu duktė Danutė (g. 1933 m.) ir Valerija (g. 1936 m.) pabėgo. Aldona (g. 1924 m.) ir Leonora (g. 1931 m.) nebuvę namuose, likome neištremtos.

Be galio sunku buvo tremtyje, tačiau ir likusioms Lietuvoje nebuvę lengva. Glaudėmės pas gimines, daug dirbome, kad galėtume padėti ištremtai šeimai.

Žiemą ir vasarą pėsčiomis nešeme maisto siuntinius į Uteną, vėliau į Skie- monių paštą. Sie siuntiniai gelbėjo nuo bado mirties. Po Stalino mirties Kuk- tų šeima grįžo į Lietuvą.“

Didžioji dalis Lietuvos šeimų nu- kentėjo nuo okupantų ir savų išdavikų. Gyventojus lydėjo mirtys, tremties, persekojimas. Tačiau ir šiandien, prabė- gus beveik dviem dešimtmeciams, at- siranda žmonių, kalbančių, manančių, kad, esant sovietinei santvarkai, buvo geriau gyventi. Jie nesugeba suprasti, kas yra laisvė, kokia mūsų tévų, brolių, sesių auka sudėta ant laisvės aukuro.

Jauna valstybė dėl neišmoko gerai tvarkytis, yra daug negerovių, nepritek- lių, pažeidžiamos moralė, tačiau suprantama, kad reikia mokytis gyventi demokratinėje santvarkoje.

Visi, ypač jaunimas, turėjiminti netolimą praeitį, nulenkti galvas žilagall- vėms partizanų sesėms, broliams, di- džiuotis jais ir branginti.

**Pasakojimą užraše
Alvira ŽVINIENĖ**

Užpustytais liūdesio ir ilgesio keliais

1947 metų gruodis. Mėnulio ap- šviestą prieškalėdinės nakties tylą su- drumstė ne šunelio viaukėjimas. Prieš savaitę šunioką nušovė enkavedistai, kam jis lojo... Tylą suskaldė šaižiai žvie- giantys stabdžiai sunkvežimio, iš kurio per bortus vertesi ginkluoti vyrai. At- sargiai sėlinio ne tvirtovės imti, o Go- jaus kaimė (Varėnos raj.) sniego pusny- ne skęstančią Juozo Jaruševičiaus sody- bą supo. Trankiai beldé, kol J. Jaruše- vičius duris atlupojo. Ne taurės skam- bėjo ant vaišingo ūkininko stalo – žvan- gėjo ginklai, primindami vidurnaktį pa- žadintai, išgąsdintai šeimai, kad išmu- še nelaukta valanda.

Ši kartą patį šeimininką nelaimė aplenkė – atvažiavo išvežti dukros Vandos su dviem vaikais. Netikėtai iš mie- gelio pažadintas anūkėlis Broniukas, instinktyviai pajutės artėjančią nelai- mė, tvirtai apkabino senelio kaklą.

Prie durų jau pūpsojo ryšulėliai, ku- riuos šeimininkė paskubom suruošė kelionėn. Stribas, pravardžiuojamas Kreivamalka, ragino kuo skubiau baigti pasiruošimą. Priėjės prie senelio, ēmėsi vaiko, tačiau ne taip lengva buvo atplėsti Broniukorankėles, apsivijusias kaklą. Jos tarsi suakmenėjo. Žiūrėjo „načalnikas“, kaip stribas, purvinom letenom grubiai atplėšęs vaiką, nusivedė Vandai po kojo- mis, įsakydamas aprengti. Kitaip grasi- no nuogą išmesti į sniegą.

Ryžtingas apsisprendimas

Pakėlė Vanda Gecevičienė ašarotas akis, persižegnojo prieš šventus pa- veikslus ir nešina apmuturiuotu keliu mėnesių Stasiuku peržengė téviškės slenkstį. Kas žino – galbūt paskutinių kartų... Iš paskos išvirto ginkluoti vy- rai. Tie, kurie buvo lauke, apsupo Vandą su vaikais. Kolona patraukė sunk- vežimio link. Nuo čia prasideda Broniuko duobėtas, vingiuotas gyvenimo kelias. Per ankstį, per sunkus ant glež- nų petelių uždėtas gyvenimo kryžius. Kitą „liaudies prieš“ apmuturiavusi, prispaudusi prie krūtinės, klupdama

per pusnis nešė mama. Čia pat grėsmi- gai riaumojo sunkvežimis.

Ištryptoje sniego pusnyje nei gyvas, nei miręs, vienišas, sugnuždytas stovė- jo Juozas Jaruševičius. Kur eiti? Ką da- ryti? Kam pasiskusti?

Pakeliui, net neužsukę į sodybas, rinko striebai aukas, kurios su varganais mai- šiukais, enkavedistų apsuptos, laukė prie kelio. „Pakrovė“ Moniką Kvietkauskie- nę su dviem nepilnamečiais vaikais, gau- sią Valentą Stramkauską šeimą.

Vanda, glausdama prie krūtinės ma- žylį, suprato, kad jis neišvengs košma- ro, kuris dar tik prasidėjo. Per trumpą kelionės atkarpa ji tvirtai apsisprendė...

Sunkvežimis iriedėjo į Z. Varanaus- ko kiemą Druckūnų kaimė. Čia baza- vosi enkavedistų šstabas. Burzgė prigrūs- tos žmonių mašinos, po kiemą laktė ginkluoti kareiviai. Vanda paprašė „na- čalniko“, kad leistų įpirkią pamaitinti vai- ką. Viduje šurmuliavo enkavedistų ir stri- bu vyresnieji, dvokė prakaitu ir tabaku. Pravėrus duris, šiltasoras garu kamuo- liais driebėsi iki palubės. Vanda atsisė- do kertėje. Netoli stovėjo verpimo ra- telis. Verpstę puikavosi geltonų linų kuodeliu. Garu ir dūmų prieblandoje nukabinusi šilkinių linų pluoštą, Vanda įvyniojo, įmuturiavo į skarą... Varanauskiene be žodžių suprato...

Saldžiausiu eliksyrų – motinos pie- nu – pamaitintas kūdikis paskutinį kar- tą užsnūdo ant švelnių rankų. Atsargiai apsidairiusi M. Varanauskiene paėmė iš motinos vaiką ir, nunešusi už lenti- nės sienos, paguldė tarp pagalvių. Vanda, pasiėmusi lininę lėlę, išėjo visa pas- tėrusi, įlipo sunkvežimin, kuris, išva- žiavęs iš kiemo, pasuko Varėnos link.

Pajudėjus mašinai, baisus šaltis pa- dvelkė nuo lėlės, o širdį tartum gniauž- tais suspaudė. Pagauta siaubo, Vanda griebėsi už borto krašto, pasirengė šuo- liui... Pastebėjės enkavedistas kerziniu batu primynė jos palto skverną ir auto- matu vamzdži nukreipė į tarpuakį. Su- gnužo moteriškė, iš akių pasipylė ašaros. Varėnos geležinkelio stoty kaip žal-

tys vyniojosi prekinių vagonų ešelonas. Viename vagone ant ryšulėlio sėdėjo Vanda, aplinkui nieko nematydama, ir abejingai žiūrėjo į vieną tašką. Broniukas tūpčiojo prie „buržuikos“ arba vago- no pasieniuose pirščiuais krapštė sniegą nuo apšarmojuisių metalinių de- talių ir déjo į burnytę.

Tą patį vakarą į J. Jaruševičiaus tro- bos langą pasibeldė M. Varanauskiene. Atidarės duris, Juozas nustėro.

„Grąžino, atidavė, dar ne visai su- žvėrėj,“ – nusprendė senelis.

Naujas gyvenimo etapas

Gailiai suūkės, įveikės paskutinę ke- lionės atkarpa, traukinys sustojo Vaka- rų Sibire, Tiumenės mieste. Pasisekė Vandai. Nenupirko jos dvidešimtojo amžiaus žmonių pirkliai, neišvežė į tai- gos gilumą. Apie savaitę išlaikė preki- néje stotyje nešildomame sandėlyje, tuo- met išgabeno į plytų fabriką. Apgyven- dino barake, kuris buvo prigrūstas įvai- rių tautybių tremtinių. Prisiglaudė kampe prie tautiečių.

Dirbdama plytų gamykloje ši tą su- žinojo. Ne per toliausiai buvo geležin- kelis ir Tiumenės miestas. Čia buvo gal- lima išesti į tolimumų reisų traukinių. At- sivežtus daiktus išpardavė. Darbe buvo stropi ir sažinininga, todėl po gero pusme- cio pasiskundė meistrui, kad labai blogai jaučiasi, neateisianti keletą dienų, tad at- nešianti gydytojo pažymą. Kaimynams pasakė, kad už parduotus daiktus nusi- samdė kampelį pasvietinį gyventoją. Taip pasitvarkiusi, užsivilko šimtasiūlę, apmu- turiavo galvą ryškiai raudona skara.

Broniuką aprengė vatiniais skarma- lais. 1948 metų gegužę drebančia širdimi, gerai nemokėdama svetimos kalbos, tačiau tvirtai pasiryžusi, pasiilgu- si artimųjų ir Tėvynės, Vanda pradėjo naują etapą savo vargingame gyvenime.

Po gero mėnesio tamšią naktį Druc- kūnų kaimė Vanda pasibeldė į Stasės Pipienės pirkios langą.

Grįžusi daugiau kaip pusę metų slaps- tėsi kartu su savo vyru Adolfu Gecevi-

čium-Kloniu įvairose vietose. Ilgesnį lai- ką gyveno bunkeryje Druckūnų kaimė pas Aleksiuṇą. Broniukas taip ir pasili- kogydėti gausioje S. Pipienės šeimoje.

Sunkus Vandai buvo tokis gyvenimas. Pasitarusi su vyru, išvažiavo į Kau- na, kur prisistatė mergautine pavarde. Įsitaisė aukle MGB darbuotojo Mak- simaičio šeimoje. Čia gyvendama iš- vengė dokumentų tikrinimo. Vėliau tarnavo kitur. Broniukas tik naktimis buvo lankomas dėdės nežinia iš kur, o te- tos – iš Kauno. Teta, tartum geroj fėja, naktį prisėdusi ant lovelės krašto, paža- dindavo jį. Bučiuodavo, glamonėdavo, atnešdavo dovanelių, saldainių, kitokių skanumynų. Broniukas dažnai klausda- vo, kurioje pusėje Kaunas. Eidavo ant aukštesnio kalnelio, žvalgėsi aplinkui, bene pamatys, gal ateina teta iš Kauno.

Negandos nepalaužė

Sunkiai Vanda pakėlė vyro žūtį, kitas negandas, tačiau gyvenimas jos ne- palaužė. V. Gecevičienė vėliau legali- zavosi, gyveno kartu su vaikais pas tė- vą J. Jaruševičių.

Broliai Bronius ir Stasys Gecevičiai įsikūrė Varėnoje. Bronius keliolika met- tųvežiojo duonele rajono žmonėms. Sta- sys dirbo vairuotoju urėdijoje. Skersai kelio piktuoju niekam neperėjo, vaikų ir vaikaičių susilaukė.

Vanda gimtojoje sodyboje dažnai buvo lankoma vaikų ir vaikaičių. Pati aplankydavo kaimyną Bronių Krisiule- vičių, kurio sodyboje buvusiame bun- keryje žuvo jos vyras Adolfas Gecevi- čius-Klonė ir dar penki partizanai: Petras Leikauskas-Kalavijas, Leonas Kaz- zilionis-Karžygys, Adomas Daugirdas-Gailius, Jonas Daugirdas-Kovas ir Placidus Jaruševičius-Dainius.

Kokie sunkū ir žiaurū žmonių li- kimai pokario metais. Koks skausmin- gas jubiliejus – sukančia 70 metų, kai 1947-ųjų metų gruodį iš Senosios Va- rėnos buvo ištremti ir mano tėvai, ir aš, tuomet septyniolikmetis, kartu su jais.

Vytautas KAZIULIONIS

Gasiūnų šeimos auka Lietuvai

Pabaiga.
Pradžia Nr. 47 (1261)

Gasiūnų šeimos tremtiniai

1947 metais gruodžio 28 dieną apie antrą valandą nakties pasigirdo šuns lojimas, ovėliau beldimas į duris. Kai įsakė uždegti žiburi, visiems keltis ir apsirengti, šeima suprato, kad bus tremtini. Taip ir buvo. Enkavedistai paskelbė, kad Gasiūnų šeima: tėvas Ignas Gasiūnas, motina Ona Gasiūnienė, sūnus Bronislovas, Vytautas ir duktė Janina ištremiami į Sibirą. Tačiau yra galimybė išsigelbėti.

„Tėvuk, vesk į mišką, parodyk, kur sūnus slapstosi, tada paliksime Lietuvą.“ Kai tėvas nesutiko išduoti sūnaus, įsakė ruoštis kelionei. Gasiūnai savo mantą iki Klovainių vežė savo kinkiniu. Motina iššoko iš rogių, apsikabinu uosi, augusi pakelėje, ir ēmė garsiai raudotis. Enkavedistai atplėsė ją nuo medžio ir įmetė į roges.

Tik vakare pasiekė Šiauliai, kur stovėjo gyvuliniai vagonai. Į vieną iš jų suėmė daiktus. Kitą dieną prasidėjo varginanti kelionė, trukusi 16 parų. Vagone buvo geležinė krosnelė, bet niekas jos nekūreno. Buvo labai šalta. Kai ešelonassustodavo, tremtiniai beldavo į duris, praše kuro. Neapsikentė kareiviai įmesdavo kokį pagalį ir pusę kibiro anglies.

Tremtiniai buvo išlaipinti Tomsko. Savaitę laikė pirtyje. Vėliau vikšriniai traktoriumi rogėmis ledų nuvezė prie siauruko geležinkelio. Toliau traukiniu – dar 25 kilometrus taigos link. Apgyvendino 12 šeimų viename dideliame kambaryste.

Vietovė vadinosi 86-as kilometras – Timirazevo miško pramonės ūkis. Sausio pabaigoje dar atvežė tremtiniai. Jie buvo iš Žemaitijos. Dėl to šis pastatas imtas vadinti žemaičių baraku, o kitas – aukštaičių, nes ten buvo apgyvendinti aukštaičiai.

Kiek tolėliau (maždaug už 8 kilometrų nuo 86-jos kilometro barako) buvo 113 barakas, kuriame buvo apgyvendinti vieniši seneliai. Kai kurie iš jų buvo su mažamečiais vaikaičiais, atvažiavę kažkokie žmonės juos išvėžę į Lietuvą. Buvo kalbama, kad tai padaryta slapta. Seneliai labai skurdo, šalo, alkio. Seko maisto atsargos, ne visi gaudavo siuntinius. Tik keli iš jų dar pajęgė dirbtis. Pamažu jie visi išmirė.

Barake už geležinkelio gyveno tremtiniai vokiečiai. Jie buvo iš Pavolgio. Vasario 2 dieną išdavė šimtasiūles ir tremtinius išvarė į taigą pjauti miško. Nepilnamečius paliko sandėlyje gaminti kuro traktoriams. Iš jų darbą, kol pajęgė, buvo varoma ir motina Ona Gasiūnienė. Po metų, sutrikus sveikatai, ji šeimininkavo namie. Tėvas Ignas Gasiūnas dirbo staliumi.

Sunkiausia buvo pirmaisiais tremties metais. Duodavo tik po 600 gramų šlapios duonos dirbantiems ir po 400 gramų – išlaikytiniams. Pirmaisiais metais šeimoje išlaikytiniai buvo Janina ir Vytautas. Kitais metais Vytautas pradėjo lankytis mokyklą. Janina pradėjo dirbtis.

Barake nebuvė nei lovų, nei stalų, nei kėdžių, nei suolių. Kambariuose-salėse gyveno po kelias šeimas. Baldus patys turėjo pasigaminti. Vyrai ēmėsi

darbo. Iš atvežtų lentų susikalė baldus. Po kurio laiko iš lentų pasidarė ir pertvaras: šeimos atsiskyrė viena nuo kitos. Vienišos moterys, senukai ilgais sėdėjo ant savo maišų kambario viduryje.

Ilgai tremtiniai gyveno nuolatinėje baimėje. Barake dažnai vykdavo visokie patikrinimai, kratos, areštai. Kartą kagėbistai aptiko iš Lietuvos atsivežtą patriotiškų lietuviškų dainų sąsiuvinį ir jį konfiskavo. Genė Kergytė, Vanda Verkelytė, Ieva ir Albina Udraitės, Karolina Kinčiūtė ir kitos buvo areštuotos ir nuteistos 10 metų katorgos. Į baraką jos nebegrizo. Manoma, kad vienas iš tremtinų buvo užverbuotas. Įtarinėjo Matą Kirli, nes jo kažkodėl nevarė į jokius darbus, o atlyginimą gaudavo.

Po truputį tremtinų gyvenimas gerėjo. Iš Lietuvoje gyvenančių giminaičių ateidavo siuntiniai – didžiausias vargstančių išsigelbėjimas. Augo ir stiprėjo vaikai. Didėjo jų gaunamos algos. Atėjus pavasariui rovė kelmus, pureno žemę ir sodinosi daržoves. Dažnai kitais metais pasisavindavo rusai. Jie ten statydavosi savo namus. Tada ruošė kitą plotą. Vėl rovė kelmus, pureno žemę, sodino daržoves... Gasiūnų šeimai pasiruošta žemės gabalėlių teko pareigūnams perleisti tris kartus.

Bronislovas ir Ona Albina Balaišytė Gasiūnai

Bronislovo Gasiūno gyvenimo kelias buvo sunkus, pilnas netekčių, skausmo... Tačiau jis įėjo juo pakelta galva, niekada nekeisdamas savo įsitikinimų.

Pagrindiniai palydovai jo kelyje buvo meilė Tėvynei, Dievui, žmogui ir tiesa bei teisingumas.

Jis gimė 1930 metų birželio 30 dieną. 1943 metais baigės 5 pradinės mokyklos klases, dirbo tėvų ūkyje, priklausė jaunuji ūkininkų organizacijai.

Tremtis nutraukė visas jaunojo ūkininko svajones apie ateitį. Kai su tėvais sėdėjo gyvuliniai vagone, jam dar nebuvo né septyniolikos. O Sibiro taigajo teko dirbtis pačius sunkiausius darbus. 1958 metais darbe buvo suluošintas, tapo antros grupės invalidu. Toks jis 1959 metais gruodžio 5 dieną sugrižo į Lietuvą, į gimtąjį Krivaičių kaimą. Bet jo šeimai buvo nevalia ten gyventi. Kolūkio pirmininkas išimtį padarė tik seniemis tėvams. Įsikūrė Kundročių kaimo, įsidarbino RSO lentpjūvėje.

Bronislovas Gasiūnas pasižymėjo nepaprastu darbštumu, pareigingu, meniniais sugebėjimais. Beveik kiekvieno pakruojiečio namuose dar rastume meniškai nupintų jo dirbinių iš vytelių. Vienas iš jų – LPKTS Pakruojo filialo būstinei padovanotas krepšys malkoms nešti.

Bronislovas labai džiaugėsi prasidėjusiu Atgimimu. Įsijungė į Sajūdžio veiklą, budėjo prie Seimo rūmų, KGB rūsiuose, dalyvavo Baltijos kelyje, virose protesto akcijose, manifestacijose, vykusiose Vilniuje.

Nuo 1993 iki 2002 metų sausio 15 dienos (iki mirties) buvo LPKTS Pakruojo skyriaus tarybos narys, vėliau – visų organizacijos renginių dalyvis ir organizatorius. 1998 metais B. Gasiūnas apdovanotas LPKTS 3-ių laipsnio žymeniu „Už nuopelnus Lie-

tuvių“. 1987–1998 metais talkino Vytautui Šernui leidžiant knygą „Daugyvenės kraštas“, 2000 metais išleistoje knygoje „Sužeistų širdžių daina“ straipsnyje „Mes myléjome Dievą ir Tévynę“ dalijosi atsiminimais apie savo brolius, kaimynus, pažystamus, apie save užsimindamas vos keliais žodžiais. Buvo labai kuklus. Nors iš tikrujų buvo partizanų ryšininkas, – nesiekė šio statuso. Visus darbus atlikdavo tyliai, nesigirdamas, nelaukdamas atlyginimo. Jis dėkojo kiekvienam už gražesnį eileraščio posmą, už gerai pavykus skyriaus renginių. Ir paskutinį kartą išėjo iš LPKTS Pakruojo filialo būstinės visuotinio susirinkimo šypsodamas, kupinas vilčių dar daug ką nuveikti, tačiau neblaivaus vairuotojo mašinos ratai netikėtai užbaigė jo gražų gyvenimą.

Ona Aldona Balaišytė-Gasiūnienė

Gimė 1930 metų liepos 27 dieną Rokiškio rajono Vaitkūnų kaime. 1947 metais su šeima, dar būdama paauglė, buvo išstrepta į Tomsko sritį Timiriazovo miškopramonės ūkį. Dirbo alinančius, sunkius darbus miško ūkyje, taip pat prie geležinkelio bėgių tiesimo.

Tremtyje sutiko likimo draugą pakruojietį, laisvės kovotojų šeimos narį, tremtinį Bronislovą Gasiūną ir už jo ištakėjo. Sibire jie susilaukė dukters Vitos.

1959 metais sugrižė į Lietuvą, apsigyveno Pakruojo rajone, Karašilio kaime. Lietuvoje 1962 metais gimė duktė Rima.

Ona Aldona dirbo Pakruojo malūne darbininke, vėliau – Pakruojo vidurinės mokyklos (dabar „Atžalyno“ gimnazija) valytoja. Pakruojoje su vyru Bronislovu pasistatė namą.

Nuo 2002-ųjų sausio 15-osios, po Bronislovo mirties, gyveno su dukterimi Rima ir vaikaite Donata. Ilgus metus sunkiai sirgo. Buvo slaugoma dukters Rimos. Mirė 2013 metų balandžio 12 dieną. Palaidota senosiose Pakruojo kapinėse greta vyro.

Janina Gasiūnaitė-Rupšlaukienė

1947 metų gruodžio 28 dieną, kai šeima buvo tremtama į Sibirą, Janina buvo 13 metų. Ji buvo baigusi Klovainių pradžios mokyklą. Tą dieną baigėsi moksmai ir vaikystė. Prasidėjo vargo ir be galio sunkaus darbo metai.

Gyvenant Timiriazovo miško pramonės ūkyje, 1948-ųjų pavasarį tėvai duktė pasiuntė tarnauti pasmiškų ūkio urėdė, gyvenančią už 30 kilometrų. Šioje šeimoje Janina gyveno ir dirbo įvairiausius ūkio darbus ištisus metus.

1949-aisiais jau dirbo prie geležinkelio tiesimo į taigą: tampė pabėgius, kastuvu pylė žvirą į sunkvežimius, o vėliau tokiu pat būdu jis išpildavo ant būsimo geležinkelio pylimo.

Būdama septyniolikos metų, Janina jau dirbo miškų ūkyje. Iš pradžių motoristu Vinco Šniuolio padėjėja, vėliau – genėjo šakas, tampė jas į krūvas.

1957 metais ištakėjo už tremtinio Po-

Gasiūnai 1955 metais

Gasiūnai švenčia savo motinos Onos Gasiūnienės 80-metį, 1974 metai

vilo Rupšlaukio, kilusio iš Laukuvos (Žemaitija). Užaugino tris vaikus: sūnų ir dvi dukteris. 1958 metais su vyru sugrįžusi į Lietuvą, dirbo Radviliškyje prie geležinkelio remonto, tačiau neilgai.

Rupšlaukiai buvo paleisti kaip ištremti neteisėtai su turto grąžinimu. Kur besikreipė, turto negrąžino. Neįpasant to, nebeleido gyventi Lietuvoje. Janina ir Povilas Rupšlaukiai buvo priversti palikti Lietuvą ir apsigyventi Komijoje, Troicko-Pečioros rajone.

1964 metais sugrižė į Lietuvą, įsidarbino Pakruojo miškų ūkyje. Linksmučiuose pasistatė namą. Janina įsidarbino miškų ūkio krovėja, kol susirgo motina. Suparalyžiuotą motiną slaugė iki mirties, atsisakydama valdiško darbo. Mirus motinai, įsidarbino Kelių ruože valytoja ir dirbo iki pensijos.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, išstojo į Tremtinio klubą. 1997–2002 metais buvo renkama į tarybą, dainavo moterų tremtinų vokaliniam ansambliui, prižiūrėjo paminklą rezistencijos aukoms prie „Atžalyno“ gimnazijos, kur jamžintas ir jos brolių atminimas.

(keliamas į 8 ps.)

2017 m. gruodžio 22 d.

Tremtinys

Nr. 48 (1262)

7

Lietuvos šimtmetį pasitinkant

(atkelta iš 2 psl.)

Tautiškumas prieš globalizmą

Švenčių proga linkėdama visiems susitaikymo prof. Ona Voverienė išreiškė viltį, kad tautinės valstybės atkūrimo vizija priartėtų: „Tikiu mūsų naujosios kartos, dar nedidele grupele, kuri yra pranešėjo L.Kasčiūno įtakos erdvėje. Matau, kad ta grupelė nepaprastai vaisingai dirba, ap link save tirpdo tamsą ir gavina viltį. Kai šios jaunosios kartos bus daugiau, jau bus galima kalbėti, kad Lietuvoje nugalėjom komunizmą, nugalėsim – tik, žinoma, bus sunkiau – ir globalizmą. Turime ginklą – žodį. Tą žodį suspėjo pasakyti antikomunistas ir antiglobalistas Vilnius Bražėnas, palikęs priesaką: „Nestraukti iš tautinės valstybės atkūrimo kelio“.

Prof. O. Voverienė, prisimindama šviesios atminties V.Bražėnai, teigusi, kad kova prieš komunizmą pereiną į naujų, žymiai sunkesnę stadiją – nacionalizmas prieš globalizmą, priminė Vaclovo Have lo žodžius, kad kairės ir desiniės paradigma pasauly jau išsisémė. Ateina nauja paradigma, bet jis iki pat savo mirties tos paradigmos negalėjo ivertinti. V. Bražėnas, 2002 metais atvažiavęs į Lietuvą, tą paradigmą įvardijo, kad tai yra globalizmo ir nacionalizmo konkurencinė kova, kas ką įveiks.

Neatkartosiu visos profe-

sorės paskaitos, tačiau kaip prasidėjo kova prieš globalizmą, galima paskaityti 1975 metais V. Bražėno knygoje, demaskuojančioje susikūrusią globalistų asociaciją „Komisija užsienio reikalams“, kurioje susikūrė visas naujosios santvarkos rėmėjų centras. Nebuvo ten vargšų, nes ne jie sprendė reikalus. Pačioje organizacijoje buvo įvestas vertikalus valdymas. Knygoje „Sąmokslas prieš žmoniją“ (ji išleista ir Kaune) atrasi te daug įdomių dalykų.

Įdomu tai, kad kai V. Bražėnas 1993 metais atvažiavo į Lietuvą, jis greit suprato, kokiaje santvarkoje mes gyvename. 1992 metais įvaldžią sugrižo komunistų partijos viršūnė: 23 buvę CK darbuotojai išrinkti į Seimą.

Vėl į Lietuvą jis grįžo tik 2002 metais, labai intensyviai publikuodamas spaudoje, jis propagavo idėją: kokį siaubą pasauliui gali padaryti sustiprėjės globalizmas. „Jis citavo Popiežiaus Jono Pauliaus II žodžius, kad visi karai, visos revoliucijos, visos negandos būtų tik balzamas, palyginus su tuo, jeigu išsigaliėtų globalizmas ir jo nauoji pasaulio santvarka. Bražėnas ėmėsi tos paralelės, kurios nespėjo V. Havelas. Jis tiesiai šviesiai pareiškė: „Aš žinau, ta naujoji paradigma, kurioje mes ir gyvename, yra globalizmas prieš nacionalizmą ir atvirkšciai. Ruoškimės didelei kovai prieš globalistinį pa-

saulį“.

Neišklyskime iš kelio

O kaip mūsų politikoje? Būtent komunistai ir liberalai staigiai pasidarė labai žymiai globalistais, tiks save vadina europiečiais, kaip ir T. Venclova vadina save kosmopolitu. Ypač paskutinėje knygoje V.Bražėnas ryškiai pabrėžė tautiškumo kovos prieš globalizmą svarbą. „Dabar matome, lyg ir vyksta su politika nieko bendro neturinti kova dėl Vyčio paminklo. Nauvu būtų manyti, kad nieko néra. Išliko: naikink, visokais būdais naikink valstybę, tautą, šeimą. Šiuolaikinio meno centras yra viena iš globalizmo apraiškų, bjaurstimi naikinant grožį ir šviesą tautoj, kad tauta matytų tik rachitinę bjaurstį, surūdijusius vamzdžius. Tai vienas iš būdų, o V. Bražėnas įvardijo, kad metodų bus daug“, – teigė profesorė. Pasak jos, ne šiaip sau atsirado abejotini laikraščiai, tam tikrų menininkų pasisakymai ir knygos.

Savo pranešimą ji užbaigė paskutiniu V. Bražėno palinkėjimu: „Tikiu savo tauta, tikiu dėl to, kad ji gebėjo kovoti už savo idealus ir nepriklausomybę beveik 10 metų, kai Antanas pasaulinis karas tėsesi tik penkerius metus. Linkiu jai (tautai) neišklysti iš to kelio, kuriuo éjo Lietuvos idealistai, partizanai, seneliai“.

Audronė KAMINSKIENĖ

Vilniečiai paminėjo 1947–1948 metų žiemos trėmimų metines

(atkelta iš 1 psl.)

2) 1940–1941 metų reprezijų, suémimų ir trėmimų organizatoriu ir vykdytoju;

3) 1941 metų birželio mėnesį žudynių valsčiuose, Raičiuose, Pravieniškėse, Panevėžyje, Tauragėje, Červenėje;

4) Antrojo pasaulinio karo metais Maskvos įsakymu teroristines ir diversines užduotis Lietuvos teritorijoje vykdžiusių;

5) 1945–1953 metų trėmimų sarašų sudarinėtojų ir vykdytojų, tardytojų, kalėjimų prižiūrėtojų, teisėjų, prokurorų, stribų; su trėmimais ir suémimais susijusių, kon-

vojavusiuojų vagonus, MGB ir NKVD narių.

Baigiamuoju renginio akcentu tapo operatoriaus Gintauto Aleknos ir režisieriaus Aleksandro Rubinovo sukurtas dokumentinis filmas „Išlikti ir papasakoti“. Ne tik man giliai širdin smigo šiame filme išsakytos ištremto 1945 metais garsaus Lietuvos foto menininko Rimanto Dichavičiaus, išgyvenusio badą, mintys: „Ir tėvuko buvo prisakymas – rupūžoke, valgyk, bo nudvési, sako, mes jau visi pasmerkti, o tu turi grįžt, turi išlikt, ir vot – papasakot. Kaip dabar ir darau...“

Padėkojome už parentetus ir

sklandžiai pravestus renginius, skirtus 1947 ir 1948 metų žiemos 70-osiom trėmimų metinėms pažinčių rengėjams – LPKTS Vilniaus filialui ir LPKTB Vilniaus skyriui, partneriams – LR Seimo Laisvės kovų komisijai, LGGRTC Genocido aukų muziejui, Tarptautinei komisių nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvos įvertinti.

Palinkėjome vieni kitiems tvirtesnės sveikatos, ramių Kūčių, linksmų šv. Kalėdų, laimingų Naujujų metų. Išsi-skyrėme tam, kad vėl susitikume draugėn...

Edvardas STRONČIKAS

ISSN 2029-509X**Redaktorė Jolita Navickienė****Redakcija: Audronė Kaminskienė, Vesta Milerienė****Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,
Tel. (8 37) 323 204
El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com****Imonės kodas 300032645****Ats. sąsk. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365, AB „SEB“ bankas****Leidėjas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjunga****www.lpkts.lt**

Simno lenkų „komitetas“ 1919 metais

(atkelta iš 4 psl.)

1919 metais Suvalkų miesto sode buvo politinis mitingas, kurio metu paskelbta, jog J.Pilsudskis Lietuvą prijungia prie Lenkijos, buvo raginta organizuoti sukilėlius ir ruoštis perversmus. Iš Simno tame mitinge dalyvavo Vaičiulionis, felčeris Marcinonis, Chomičius. Panašus posėdis buvo Sumavos kaimame. Cia buvo nutarta organizuoti perversmą Seinuose, Lazdijuose ir Simne. Lenkų karines formuotes organizavo buvę Rusijos armijos karininkas, Dapkiškių dvaro savininkas Sadauskas. I Metelių dvarą atvyko Lenkijos kariuomenės karininkai su perversmo instrukcijomis. Jų tikslas buvo nuversti teisėtą Lazdijų ir Simno valsčių lietuvių vadovybę ir prisijungti prie Lenkijos valstybės.

Simno lenkai suorganizavo komitetą, slaptai apsiginklavę ir ruošesi sukilimui, siekdamai Užnemunę prijungti prie Lenkijos. Ypač aktyvūs buvo Simno valsčiaus Kolonistų kaimo lenkai. Seinuose perversmas įvyko, ir Seinų kraštas buvo prijungtas prie Lenkijos. Taciau Lazdijų lenkai paskubėjo, nelaukdami, kol Lenkijos kariuomenė atvyks į Seinų, patys užėmė miestą,

nuginklavę vietinę policiją, užėmė paštą ir kitas įstaigas. Tačiau Lietuvos kariuomenė ši perversmą likvidavo.

Ties Simnu prie Spernios upės tilto buvo organizuota di-versija – atsukta keletas gelezinkelio bėgių varžtų. Manyta, kad į Lazdijus traukiniu iš Alytaus vyks Lietuvos kariuomenė. Bet gelezinkelio sargo būta dėmesingo ir pavoju likviduotas.

Po nepavykusio perversmo Simne, policija, radusi ginklus, lenkus areštavo. Simno lenkų „komiteto“ organizuoto perversmo dokumentai ir dalyvių sąrašai buvo rasti Adomo Juknevičiaus bičių avilyje. Už ketinimą nuversti teisėtą Lietuvos valdžią teismas nubaude Adomą Juknevičių kalėti 15 metų, S.Sviderską – 15 metų, Joną Chomičių – 10 metų, Petrangą Stanionį – 10 metų, Vladą Cibulską – 10 metų, Šlenfuktą (kuris vėliau kalėjime mirė) – 10 metų, Rekštį – 10 metų. Pasirinkto bausmės laiko nė vienas „sukilėlis“ neišbuvo; įvairių valstybinių švenčių progomis bausmės vis buvo mažinamos. Nuticus šiuos asmenis, anti-lietuviška veikla Simno apylinėse aprimo.

Gintaras LUČINSKAS

Skelbimai

LPKTS Kauno filialas sveikina buvusius politinius kalinius, tremtinius, Laisvės kovų dalyvius ir jų šeimos narius gražiausiu švenčių – šv. Kalėdų ir Naujujų metų – proga. Linkime sveikatos, stiprybės, santarvės, gerovės.

Kauniečius kviečiame ateiti į LPKTS Kauno filialo buveinę (Laisvės al. 39, 2 aukštasis, 3 kabinetas) sumokėti nario mokesčių, patikslinti adresą, telefonus.

Gruodžio 28 d. (ketvirtadienį) 16 val. LPKTS buveinės salėje (Laisvės al. 39, 2 aukštasis) įvyks tradicinė vakaronė „Tremtinio Kalėdos“. Gros muzikos ansamblis „Ažuolynas“ (vadovas Vincas Biliūnas). Vaišinsimės atsineštomis vaišėmis.

Kviečiame gausiai dalyvauti!

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“ 2018 metams

Prenumerata priimama iki gruodžio 28 d. bet kuriamė „Lietuvos pašto“, „Pay Post“ skyriuje, per „Lietuvos pašto“ laiškininką, paskambinus informacijos tel. 8 700 55 400, internetu www.prenumeruok.lt.

Laikraštis išeina 4 kartus per mėnesį.

Prenumeratos indeksas 0117. Kaina:

1 mėn. – 2,45, 3 mėn. – 7,34,

6 mėn. – 14,69, 12 mėn. – 29,38 Eur.

„Tremtinio“ prenumerata – geriausia šv. Kalėdų dovana!

Dėmesio!

Kitas „Tremtinio“ numeris išeis 2018 metų sausio 5 dieną.

Projektus „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekcių atspindžiai“ ir „Istorija be „baltų dėmių“ remia

**2 spaudos lankai
Tiražas 1780 egz.**

**Kaina
0,61 euro**

**SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĒMIMO
FONDAS**

Sibirietiškas meniu

Alfonso SENIKO prisiminimai apie gyvenimą Sibire 1941–1947 metais

*Pabaiga.
Pradžia Nr. 47 (1261)*

Balymai, riebalai ir anglavandenai

Visos šios sudėtinės maisto dalyos būtinės normaliai mitybai, deja... Apie jokius riebalus čia ir kalbos nėra. Mėsos, taukų, sviesto niekas nevalgo, nes paprasčiausiai jų neturi. Retas kolchoznykas laiko karvę, bet yra nustatyta prievolė valstybei, dažnai ir pačiam savininkui nieko nelieka. Sibiro karvės labai žemo produktyvumo, žiemą užtrūkusios, apauga stora vilna, pavasarį nupešamos ir šerai panaudojam veltiniam velti. Per visą Sibire gyvenimo laiką tik kelis kartus teko paragauti pieno. Dirbdamas kalvėje sugebėjau užlietuoti prakiurusius bliūdelius, tai užmokestis būdavo sušalusio į ledą pieno galbälis. Apie cukrų supratimas tik toks, kad tai yra saldus daiktas. Neteko nė karto ragauti. Kolchoze yra parduotuvė, kai ką, bet labai nedaug ką, gali nusipirkti jei esi „selpo“ (kaimo vartotojas) narys. Kas mėnesį reikia mokėti nario mokesči, o pinigų nėra. Pavydžiui, narys gali nusipirkti ryšulėlį degtukų su balanèle įžiebimui, druskos, jei jos yra. Čia pat labai pigiai superkami kedro riešutai, burundukų kailiukai. Didžiausia problema yra žibalas spingulėms. Rudens, žiemos vakarais kolchozas skendi tamsoje, o ir mokykloje pamokos prasideda švintant.

Aišku, kaip ir visoje bolševikinėje sistemoje ne visi kenčia bėdą, nepritekliaus. Prie privilegiuotųjų priklauso kolchozo pirmininkas, komendantas, duonos kepėjas, vienintelis sandelininkas, traktorininkas. Ypač pagarboje yra traktorininkas, nuo jo daug priklauso laukų apdirbimas. Kaip atlyginimas jam atskiru nutarimu mokama grūdais, neimamas į frontą. Toks buvo mūsų kaimynas Riačichovas – „bogatij“ („turtingas“) išdidus, savo vertę žinantis. Gyveno su motina, prašyk neprāšęs – nieko neduos. Motina užjausdavo mus ir gaudavome tai saujele miltų, tai kiek žibalo.

Tūlas nomenklatūrininkas Lietuvoje parašė knygą „Medžiotojų užkandžiai“. Kokių tik ten nėra įmantių valgių. Sibirietiškus valgius irgi galima pavadinti užkandžiais, juolab kad iki soties nėra privalgoma. Ne sotus maistas tik išpučia pilvą, o alkio jausmas išlieka. Niekas nesiskundžia

skrandžio ar virškinimo ligomis. Alkio sindromas išliko man visam gyvenimui. Kai matau ant stalo daug valgio, norisi viską suvalgyti dabar, tuo pat.

Viskas frontui

Rudenį iškūlus javus, beveik visas derlius atiduodamas valstybei ir tik būtiniausia dalis paliekama sėklai, duonai dirbantiems kolchozninkų bado dietai palaikyti. Névenais karo metais nebuvo atlyginta už išdirbtus darbadienius. Ypač buvo saugomi grūdai sandeliuose, o už vagystę griežtai baudžiama, kai įledžiu. Ir vistik kažkiek buvo pavagiam. Motina dirbo džiovykloje ir sandeliuose prie grūdų. Jei išipilsi į kišenę, patikrins ir ras, tapsi liaudies priešu, socialistinės nuosavybės grobstytoju. Grūdų ji išipildavo į nagines po padu, atseit netyčia pribiro. Grūdas, nors ir išvirtas, lieka nesuvirškintas, o tai kartu ir pavojinga, nes išmatos gali išduoti. Teko iš dviejų kaladžių, į jas prikalus gelžgaliku ir vinių, pasidaryti primityvų malūnų. Maldavome naktį po grindimis „sklepukyje“. Čia vėl bėda, sušalus žemė rezonuoja ir girdisi dundesys.

Kolchozas nemažame plote sėdavo žirnius, o kai atsirasdavo ankštys, pastatydavo ginkluotą sargybą. Mes vairigaliai vis tik sugebėdavome pilvu prišliaužti ir prisikimšti užantį. Žirniam laikyti ant polių buvo atskiras svirnas („ambaras“). Palindę po apačia, jo grindyse išgręždavome skyly ir prisipildydavome kišenes. Nusikaltimas būtų, jei pasėlių lauke skintum varpas, pasikastum bulvių ar temptum namo turnepso šaknį. Už visa tai tektų atsakyti sovietinių įstatymų griežtumu („surovaja kara“).

Nemirsime iš bado

Rusai sakydavo: greitai pavasaris, bus geriau, nepadvēsim („nesdochnym“). Ir tikrai, pavasaris prasidėdavo staigiai. Nutirpus sniegui taigoje pasirodydavo laukinis česnakas, kažkodėl vietinių vadinas beveik lietuvišku pavadinimu – kalba. Pirmoji pagalba nuo skorbuto. Atgydavo drebulės, beržai. Nužievinus kamienus galima prisigremžti saldaus brazdo, patvoriuose pasirodo dilgėlės. Neužilgo atsirasdavo aviečių, juodujų serbentų,

ievos uogų, kurios čia valgomos ir džiovinamos su kauliukais. Antroje vasaros pusėje sunokdavo kedrų kankorėžiai. Kedrų riešutai vertinami, nes turi savyje riebalų, tad stengiamasi kiek galima daugiau prisiriešutauti. Tekdavo toli keliauti į taigą, kur auga ištisi kedrynlai, dažnai su nakvynė. Kankorėžiai krečiami į lipus į medij, surinkus išlukštenamis, sezonas trumpas, nesurinkti drėgnose samanose greitai supūva.

Rudenipop taigos pelkėse galima prisirinkti spanguolių, jos paprastai sušaldomas, taip pat ir kopūstai čia neraugiam, o kur nors priemenėje sumetami, sušala į ledą.

Vasarą nors ir nedidelis maisto šaltinis yra žuvis, žinoma jos nėra daug ir sugauti sunku. Parbigo upė rūsti, prie vandens prieiti sunku, nes klampu, apaugusi brūzgynais ir meldais. Gaudydamome su savadarbiais kabiukais, meškerės valą padarydamome iš arklio uodegos ašutų. Daugiausiai pasitaikydamo raudės, ešeriukai, meškrai, o su gyvu karosiuku pavykdavo pagauti lydeką. Neršto metu lydekaite galima sugauti su kilpa arba žeberklu. Taigos ezereliuose veisiai nedidelės žuvytės, vadinamos galjanais. Nusekus ezereliuose vandeniu, žuvyčių būna labai tiršta, gaudydamome su bučiais – vadinamomis „mordomis“. Žuvytės piršto ilgumo, minta dumblu, turi viduje tik vieną žarnelę, todėl verdamos ir valgomos nedarinėtos.

Derliaus šventė

Kolchoze skubama, kad visi lauko darbai būtų užbaigtai iki žemos pradžios. Primityvi kuliamoji dūzgia dieną ir naktį, nes iki Spalio švenčių reikia atsiskaityti su valstybe. Na, o lapričio 7 dieną kolchozo centre būna užbaigtuvės. Sukuriamas laužas, valdybos nutarimu paskerdžiamas koks galvijas, išverdama sriubos ir prikepama pyragaičių („pirožkų“) su įdaru, tai yra su mėsa (!), su morkomis ir „čeriomucha“ (ievos uogomis). Apdalijami šventės dalyviai po 2–3 „pirožkas“. Teko ir man valgyti tą „pirožką“, motina parneše. Prisipažinsiu, buvo labai skanu. Kad šventės dalyviams būtų linksma, padarydavo „braškės“ – tai tarkuotų bulvių raugalas, natūraliai išrūgės, nusistojęs

skystis turi alkoholio. Dainuojamos „častuškos“, šokama užmiršus visus vargus ir nepriteklius.

Metų pabaigoje būna ataskaitinis kolchozo susirinkimas, atvyksta iš rajono igaliotinės, kuris pliekia kolchozo valdžią ir kolchoznykus, kad mažai dirbo, liko skolingu valstybei, neišdirbo darbadienį minimum, o todėl ir už darbadienius nieko negaus. Kur dėtis vargšui kolchoznykui, niekur nepabėgsi, be jokių dokumentų, kaip baudžiauninkas. Šiek tiek leidžiamas pasisakyti ir prieš kolchozo valdžią, kad blogai organizavo darbus, apdovanojamas vienas kitas pirmūnas, padainuojamas „častuškos“. Vieną tokią prisimenu: „Kolchoznyčki – kanareički, prorabotai god – ni kapeički“ (kolchoznikės – kanarėlės, pradirbotemetus – nė kapeikėlės). „Išrenkamas“ naujas „predsedateliis“, parodomas nebylus kinas, ir viskas baigta.

Džiūvėsiai kelionei

Išmėgintas būdas ruošiantis kelionėi ar šiaip pasidaryti maisto atsargą bado atveju – susidžiovinti duonos. Toks produktas negenda ir galima išlaikyti ilgą laiką, o vandens atmirkinimui visada galima surasti. Pradėjome galvoti apie kelionę Lietuvon ir pirmas rūpestis buvo duonos džiūvėsiai („suchari“). Motina pasiuko ti piškų rusišką kelionės maišelį, kad galima būtų užsidėti ant nugarios ir rankos būtų laisvos, iðėjo druskos, ir tai buvo viskas. Kelionė plaustu, garažiu ir traukiniais į Lietuvą truko viša mėnesį ir mane maitino tas maišelis. Beje, kelionės metu lipant trapu iš laivo turėjau nuostoli, maišelis buvo prapjautas ir dalis turinio išbyrėjo. Kai pasidarydavo silpna ir apimdamo mieguistumas, gelbėdavo druska. Stipriai pasūdytas vanduo suteikdavo jėgų. Sunkiausiai buvo Maskvoje, daugiau nei savaitę nepavykdavo prasibrauti prie traukiniai. Tais pokario laikais buvo keliaujama ant vagonų sudūrimų, ant laiptelių ir stogų, o tokis sastatas su keleiviais buvo vadinas „vesioly“ (linksmas).

Po viso to sugrįžus Lietuvon nebuvome labai nei linksma, nei graudu. Jau ten būdamos susirgau skorbutu ir tik priešus dvidešimt penkeriems metams po sugrįžimo pasekmių neliko. Padėjo lietuviškas meniu...

Gasiūnų šeimos auka Lietuvai

(atkelta iš 6 psl.)
no su tévais Krivaičių kaime. Kadangi septynmetė buvo baigta rusų kalba, toliau mokytis nebuvó salygų. Igijo vairuotojo kvalifikaciją ir bandė įsidarbininti téviškėje įsikūrusiame „Pavasario“ kolūkyje. Tačiau buvusiam tremtininiui buvo pasiūlytas tik mėšlo vežiko arklio kinkine darbas. Nesutiko. Įsidarbinimo Pakruojo tarpkolūkinės statybos organizacijos vairuotoju.

Sukūrės šeimą su Janina Svidraite iš kaimyninio Uošo kaimo, išskélė gyventi į Akmenę. Ten dirbo kranininku.

Užaugino du vaikus: sūnų Darių ir dukterį Jūratę. Darius su šeima gyvena Kėdainiuose, verslininkas. Jūratė

technologė, gyvena Kaune.

Vytautas Gasiūnas 1996 metais iškeliao į Amžinybę.

Alfonsas Gasiūnas

Alfonsas Gasiūnas buvo vyriausias šeimoje. Jis vengė karinės tarnybos, bet į mišką néjo, slapstėsi pas gimines, pažiustum, vis kaitaliojo gyvenamąsias vietas. Tik karo pabaigoje buvo surastas, areštuotas, trumpai apmokytas karybos ir Zoknių aerodrome įsodintas į lėktuvą ir išmestas į karolaukę Liepojoje. Laimei, greitai karas baigėsi. Alfonsas liko gyvas ir sveikas ir greitai sugrįžo namo.

Tremties metu Alfonso Krivaičiuse

nebuvo. Jis buvo vedės ir su žmona Ona Juknevičiūte gyveno Radviliškyje. Tačiau į tremiamųjų sąrašus buvo išrašytas. Išsiaiškinę, kad jis Didžiojo Tėvynės karo dalyvis, iš sąrašo išbraukė. Žmona Ona Juknevičiūte buvo už jį žymiai vyresnė. Alfonsas anksti tapo našlys, gyveno vienas. Vaikų jiedu nesusilaukė.

Paskutiniuosius gyvenimo metus praleido su mirusio brolio Zenono žmona Ona Mykolaityte-Gasiūniene. Mirė 2005 metais, Ona Gasiūnienė – dvejais metais vėliau. Jiedu palaidoti téviškėje, Klovainių kapinėse.

Zita VĖŽIENĖ

Vytautas Gasiūnas

Vytautas Gasiūnas buvo jauniausias šeimoje, gimės 1936 metų gruodžio 12 dieną. Tremtiniu tapo būdamas 11 metų.

Timirazevo miškų ūkyje sunkių darbų dirbtį jam netekto. Buvo globojamas tévę, sesers Janinos bei brolio Bronislavo. Visus tremties metus jis praleido mokydamasis septynmetėje mokykloje.

Sugrįžęs į Lietuvą, kurį laiką gyve-